

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 672. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708758402624/facsimile.pdf> (tilgået 22. juli 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

våd kineser! Anmelderen har den gode iagttagelse, at Drachmanns satire i nogen grad afmonteres eller tages tilbage ved opstilling af sympatiske figurer i de kritiserede grupper og partier: Halvvig fra Højre, redaktør Bentzen fra Venstre, osv. Bipersonerne er ofte vellykkede, således Annette, modsat hovedpersonerne, der forekommer umodne eller kunstigt kombinerede (Ulf og Gerhard) eller utroværdige, litterære og urealistisk ædle (Edith og Halvvig).

Dagbladets anmelder har adskilligt at udsætte på romanen som *kunstværk*; han synes således, at bogen er »for vidtloftig, for springende og for overfyldt med Indskud, med Digtninge, der ikke staa i organisk Forhold til selve Fortællingen, og som, selv om de kaste klarere Lys over Et og Andet i denne, gjøre Skade ved at standse og sinke Fortællingens Fremadskriden, hvad der er saameget uheldigere, som denne Roman stik modsat 'Med den brede Pensel' er ret fængslende og spændende.«

Men anmelderen får også udtalt en meget stærk ros til romanen som *digterværk* med dens mægtige »Rigdom af Poesi«, dens stemninger og høje flugt. Det er ikke Drachmanns idé om »Forædlingen af Variétés-scenerne til folkeopdragende Forlystelsessteder«, der er hovedsagen, men bogens præg af digterbekendelse – også dette naturligvis med en vis grad af rollespil.

I hælene på dagspressen kom ugebladene med reaktioner på Drachmanns roman – mere eller mindre seriøse efter deres art. Det ret platte og udbredte vittighedsblad *Punch* lavede i vers og streg sjov med digteren, ikke særskilt for hans anfald på Det Kgl. Teater, men mere for hans ustabile orientering gennem livet (digtet »Forskrevet« i nr. 42, den 16. oktober); derpå om bogens tykkelse (tegning med dialog i nr. 47, den 20. november) og om Drachmanns cabaret-projekter m.v. (digtet »National?« i samme nummer). Senere blev Drachmann – altid et taknemligt offer, skønt mindre end brødrene Brandes i dette antisemitiske ugeblad – ålet for et digt til den irske frihedsmand Parnell, denne libertiner, i Edvard Brandes' blad *Politiken*, som digteren for havde forholdt sig anderledes antagonistisk til (digtet »Mr. Fox« i nr. 50, den 11. december, og tegning med vers »En Mosaik til Bodska-pellet« i nr. 51, den 18. december) – altså angreb på digterens

seksuelle moral og vendekåbe-politik, tydeligvis i kølvandet af romanen. Grinet i *Punch* var måske netop noget af det, der i romanen klages over at tiden har forskrevet sig til; her var da svar på tiltale.

Anderledes seriøst stod en relativt sen anmeldelse, eller måske snarere kommentar, i ugebladet *Illustreret Tidende* den 25. januar 1891 (bd. 32, nr. 17). Anmelderen laster en smule bogens talesproglige diktion, men frikender nøgleroman-portrætterne fra anklagerne for usømmelighed og kunstnerisk mindreværdighed. Anmelderens hovedbudskab er, at bogen »er en af Drachmanns mærkeligste og mest fremragende.« Han går hverken ind på personer eller handling men siger:

»Denne Bogs Romanform er nærmest en Maske, i Virkeligheden er den en dirrende Bekjendelse om et sært drømmeagtigt og lidenskabeligt Elskovsforhold og et gennemført og heftigt Angreb paa det aandelige Liv her til Lands og da navnlig i Hovedstaden.«

Anmelderen fortolker angrebet i en ånd, der minder om Valdemar Vedels kritik af den facile efternaturalisme, i tidsskriftet *Ny Jord* et par år før. Det er da en halvfemserposition, skønt ikke just den, Johs. Jørgensen endte i. Anmelderen identificerer sig med initialerne N.M.; det var digteren Niels Møller.

I et brev til sin ven, litteraturhistorikeren Valdemar Vedel, p.t. i Rom, havde Møller allerede den 9. november 1890 talt meget positivt om romanen.²⁷ Begge de unge kritikere sørgede for at komme til at udtale sig grundigere om emnet. Samtidig med – eller måske forud for – sin artikel i *Illustreret Tidende* skrev Møller en lang, digterisk medlevende karakteristik af romanen i anmeldelsessektionen i årets sidste nummer af *Nordisk tidskrift för vetenskap, konst och industri* (det Letterstedtske, Stockholm 1890, 3. årg., s. 668–72). Vurderingen er den samme som i *Illustreret Tidende*, men detaljeringen selvsagt større – dog stadig uden handlingsreferat. Møller fremhæver Drachmann som persontegner, og han tænker sig også, at de offentligt ukendte figurer som »Skyggen« kan være gjort helt eller delvis efter model. Mest taler han om Ulf, der repræsenterer »zigøjneren i Drachmann« over for Gerhard, »kultursiden af digteren«. Møller roser kærligheds- og kvin-